

29.9.2011

Vesienhoitosuunnitelmien ja alueellisen toimenpideohjelman toteutus Hämeessä 2010 - 2015

Valtioneuvosto teki 17.2.2011 periaatepäätöksen vesienhoidon valtakunnallisesta toteutusohjelmasta vuosille 2010-2015. Toteutusohjelma tarkentaa eri toimialojen toimenpiteitä vesien hyvän tilan saavuttamiseksi. Ohjelmassa määritellään myös toimenpiteiden vastuutahot ja aikataulut. Alueellisia vesienhoitotoimia tarkennetaan valtakunnallisen ohjelman pohjalta, ja ELY-keskukset sopivat syyskuun loppuun 2011 mennessä alueellisena yhteistyönä tehtävän valmistelun pohjalta eri tahojen vastuista, toteutuksen aikatauluista, rahoituksesta ja toimenpiteiden seurannan järjestämisestä.

Vesienhoitotoimien alueellisen toimeenpanon perustana Hämeessä ovat Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren ja Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitosuunnitelmien laatimisen yhteydessä valmisteltu Hämeen vesienhoidon toimenpideohjelma. Vesienhoidon yhteistyöryhmä on hyväksynyt toimenpideohjelman tavoitteet ja ohjelmaan on koottu tärkeimmät vesienhoitotoimenpiteet. Lähtökohtaisesti toimenpiteitä toteutetaan laajasti eri tahojen normaalissa toiminnassa. Vesienhoitolain perusteella viranomaisten on otettava vesienhoitosuunnitelmat huomioon soveltuvin osin kaikessa toiminnassa.

Toteutusta edistetään sektorikohtaisilla kehittämishankkeilla ja yhteistyötä tiivistämällä ELYn sisällä ja eri asianosaisryhmien kanssa vesienhoidon yhteistyöryhmän ohjaamana. Valtakunnallisten kehittämistavoitteiden onnistuminen ratkaisee monelta osalta alueellisen toteuttamisen. Tällaisia ovat mm. maatalouden ympäristötukijärjestelmän kehittäminen, lainsäädäntömuutokset ja rahoitusjärjestelmien kehittäminen.

1 Sektorikohtainen tarkastelu

Valtakunnallisessa toteutusohjelmassa on tarkasteltu sektorikohtaisesti vesienhoitosuunnitelmien keskeisimpiä ohjauskeinoja, vastuutahoja ja aikatauluja. Sektorikohtainen alueellinen ohjauskeinojen tarkastelu on tehty lisäämällä valtakunnalliseen tarkasteluun alueelliset painotukset.

Oletuksena on, että valtakunnalliset ohjaukseen ovat sellaisenaan käytössä, ellei alueellista painotusta ole esitetty tässä alueellisessa toteutusohjelmassa.

1.1 Yhdyskunnat sekä haja- ja loma-asutus

Yhdyskunnat sekä haja- ja loma-asutus			
Ohjaukseen	Valmistelu ja yhteistyötahot valtakunnallisessa toteutusohjelmassa	Alueellisen toteutuksen erityiskysymykset	Valmistelu ja yhteistyötahot alueellisessa toteutusohjelmassa
Päivitetään kuntien vesihuollon kehittämissuunnitelmia.	Kunnat Vesihuoltolaitokset, ELY-keskukset, kuntaliitto, VVY	Hämeen ELY-keskus on pyytänyt alueensa kunnilta selvityksen kuntakohtaisen vesihuollon kehittämissuunnitelman päivittämistarpeesta ja aikataulusta 30.1.2009 mennessä. Työn edistämiseksi käynnistettiin kuntakohtaiset vesihuollon kehittämiskeskustelut vuonna 2010.	Kunnat Hämeen ELY
Edistetään yhdyskuntien ja haja-asutuksen vesihuoltoa ja siirtoviemärihankkeita julkisella rahoituksella käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa.	MMM, YM, kunnat, vesihuoltolaitokset maakunnan liitot, kuntaliitto, VVY	Toteutetaan ja tuetaan haja-asutusalueen yhteisiä vesihuoltohankkeita maaseudun elinvoimaisilla alueilla, joiden yhdyskuntarakenteen kannalta viemäriverkoston rakentaminen on tarkoituksenmukainen ratkaisu. Tiedotetaan alueiden asukkaille hankkeista hyvissä ajoin, jotta nämä voivat varautua osallistumaan niihin ja välttää päällekkäisiä investointeja pienpuhdistamoihin. Vesihuoltoavustuksia myönnettiin yhteensä 890 000 € vuonna 2011. Humppila-Jokioinen vesihuoltotyö valmistui vuonna 2010. Herrala-Salpakangas vesihuoltotyö valmistui vuonna 2011. Kuivanto-Artjärvi vesihuoltotyö valmistuu vuonna 2011. Valmistellaan Ypäjä-Loimaa ja Vuolenkoski-Nastola sekä Kalvola-Akaa siirtoviemärihankkeita. Selvitetään Hartolan ja Sysmän jätevesiyhteistyön ratkaisemista sekä muita vuonna	Kunnat, vesihuoltolaitokset, vesiosuuskunnat Hämeen ELY

		<p>2011 valmistuvan Päijät-Hämeen maakunnan vesihuoltosuunnitelman mukaisia hankkeita.</p> <p>Kanta-Hämeessä on valmisteltu hanketta, jonka tavoitteena on vesihuoltolaitoskentän kokoaminen suurempiin yksiköihin.</p> <p>Hämeessä EU-osarahoitteisia hankkeita:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Seudullisen vesijohdon ja viemärin suunnittelu välillä Forssa - Riihivalkama – Porras.</i> - <i>Etelä-Hartolan Pohjolan alueen vesihuoltohanke käynnistyy vuonna 2011.</i> <p>Hämeen ELY-keskuksen alueelta on ajantasaiset vesihuollon paikkatiedot, joita hyödynnetään vesihuollon edistämistehtävässä.</p>	
<p>Kohdennetaan vesihuoltolaitosten tuloja puhdistamojen ja vesihuoltoverkostojen saneerauksiin ja uusimisiin. Varmistetaan, että vesihuoltolaitokset kattavat investointitarpeensa riittävän suuruisilla vesimaksuilla.</p>	<p>Vesihuoltolaitokset, kunnat Kuntaliitto, VVY</p>	<p>Vesihuoltoverkostojen saneerausvauhti ei vastaa tarvetta. Vuotovesien hallintaa suhteessa muihin investointeihin tarkasteltava jatkossa mm. lupatarkistusten yhteydessä.</p> <p>Ympäristölupiin liittyvät lausunnot.</p>	<p>Vesihuoltolaitokset, kunnat Hämeen ELY AVI</p>
<p>Kehitetään vesihuollon erityistilanteisiin varautumista.</p>	<p>Kunnat, vesihuoltolaitokset, MMM ELY-keskukset, AVI:t (ympäristöterveys), Valvira, vesihuoltopooli, alueelliset vesiensuojeluyhdistykset</p>	<p>Erityistilanteisiin varautumista tuetaan mm. valtion vesihuoltotöillä, vesihuoltoavustuksilla ja EU-osarahoitteisilla hankkeilla. Hämeessä käynnissä:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Yhdyskuntien vesilähteiden turvaaminen Forssan seudulla .</i> - <i>Hausjärven pohjavesialueiden riskienhallintahanke HAPPI</i> <p>Tervakoski-Turenki vesihuoltotyö valmistui vuonna 2010.</p> <p>Nostettu Kuivannon ja Koskusten vesilaitokset varmuusluokasta 0 luokkaan I.</p>	<p>Vesihuoltolaitokset, kunnat, Hämeen ELY</p>

		Hydrogeologisia rakenneselvityksiä toteutettu ja toteutetaan yhteistyöhankkeina.	
Järjestetään haja-asutuksen jätevesihuoltoon liittyvää neuvontaa sekä kehitetään tietopohjaa ja ohjausta	YM, ELY-keskukset Alueelliset vesiensuojeluyhdys-tykset, kunnat, alan järjestöt (Huussi ry), YM, SYKE ja oppilaitokset, Kuntaliitto	Jatketaan kuntakohtaisten vesihuollon kehittämissuunnitelmien päivittämiseen liittyviä kuntakohtaisia kehitys- ja neuvottelutilaisuuksia sekä osallistutaan E -vastuualueen rahoittamaan NEUVO –hankkeeseen Päijät-Hämeessä 3 kunnassa. Vesiensuojeluhankkeissa annetaan neuvontaa. Hämeessä EU-osarahoitteinen hanke: - <i>Jätevesihuollon kehittäminen Tammelan kunnan haja-asutusalueilla</i>	Hämeen ELY, kunnat, kansalaisjärjestöt ja yhdistykset
Edistetään maankäytön, vesihuollon suunnittelun ja rakentamisen yhteensovittamista	Maakuntien liitot, kunnat, YM, MMM, ELY-keskukset SYKE, vesihuoltolaitokset, Kuntaliitto, VVY, STM	Kanta-Hämeen vaihemaakuntakaava valmisteilla. Hydrogeologisia rakenneselvityksiä toteutettu ja toteutetaan yhteistyöhankkeina.	Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen liitto, kunnat, Hämeen ELY
Parannetaan hulevesien hallintaa ja käsittelyä.	kunnat, MMM, YM ELY-keskukset, maakunnan liitot, Kuntaliitto, vesihuoltolaitokset	Hulevesien käsittelyä tarkastellaan mm. vesihuollon yleissuunnitelmien ja maankäytön suunnittelun yhteydessä sekä vesistökunnostus-/suojeluhankkeiden yhteydessä. Hämeessä EU-osarahoitteinen hanke: - <i>Kiimassuon Envitech-alueen jäte- ja hulevesien uudelleenjärjestäminen</i>	Kunnat, vesihuoltolaitokset
Edistetään jätevesilietteen käsittelyn, käytön ja loppusijoituksen hyvien käytäntöjen käyttöönottoa	Vesihuoltolaitokset, MMM, YM, kunnat ELY-keskukset, Evira, Kuntaliitto, MTK	Kujalan Komposti Oy kompostoi Päijät-Hämeen alueen jätevesilietteitä. Envor Biotech toimii Lounais-Hämeessä ja tuottaa jätevesilietteistä biokaasua sekä kompostoi lietteitä. Ekokem Oy polttaa Riihimäen seudulla syntyviä jätevesilietteitä.	Vesihuoltolaitokset, kunnat, Hämeen ELY
Toteutetaan vaatimukset täyttävä ja kansallisten vesiensuojeluohjelmien mukainen asutusjätevesien typenpoisto	AVI:t, ELY-keskukset YM Vesihuoltolaitokset, kunnat, VVY, SVYL	Typenpoistovaatimus Hämeessä seuraavilla yhdyskuntajätevedenpuhdistamoilla: Forssa, Heinola, Hämeenlinnan Paroisten puhdistamo, Janakkalan Turengin puhdistamo, Lahden Ali-Juhakkalan ja Kariniemen puhdistamot, Orimattilan puhdistamo, Riihimäen puhdistamo.	Vesihuoltolaitokset, kunnat

Tehostetaan vesihuollon tutkimus- ja kehittämistoimintaa	Vesihuoltolaitokset, alan laitevalmistajat ja palveluiden tuottajat, MMM, STM, YM ja SYKE TEKES, THL, ympäristötutkimusten muut rahoittajat, alan muut tutkimuslaitokset ja korkeakoulut, kunnat	ELY-keskus osallistuu SYKE:n ohjaamiin valtakunnallisiin kehittämishankkeisiin mm. HAKEVE2030 (Haja-asutuksen kestävävesihuolto 2030 -hanke) ja VELIKO (Vesihuollon liittymätietojen korjaaminen).	Hämeen ELY
--	--	--	-------------------

1.2 Maatalous

Maatalous			
Ohjauskeinot	Valmisteluvastuu ja yhteistyötahot valtakunnallisessa toteutusohjelmassa	Alueellisen toteutuksen erityiskysymykset	Valmisteluvastuu ja yhteistyötahot alueellisessa toteutusohjelmassa
Varmistetaan kaikille ympäristötuessa mukana oleville tiloille riittävä vesiensuojelun perustaso.	MMM, YM SYKE, MTT, ELY-keskukset, tuottaja- ja neuvontajärjestöt	Toteutetaan alueellinen maatalouden neuvontahanke, Huomisen hämäläinen maatila, edistämään ko. tavoitteita. Tavoitetta edistetään myös vesistökohtaisissa suoje- /kunnostushankkeissa sekä yleissuunnittelun avulla (mm. Porvoonjoen yläosan ja Palojoen kunnostuksen yleissuunnittelu, Loimijoen ym. kosteikko yleissuunnittelu, Päijät-Hämeen Vesijärvisäätiön hankkeet, Vanajavesikeskuksen hankkeet,)	Hämeen ELY, ProAgria Häme, MTK Häme ja alueen MTK- yhdistykset, kunnat, kalastusalueet, osakaskunnat, suojeluyhdistykset, yms.)
Vuonna 2012 tehostetaan ympäristötuen toimenpiteitä kohdentamalla niitä nykyistä paremmin alueellisesti ja vesiensuojelullisin perustein riskiherkimmille alueille muun muassa tarkistamalla perus- ja lisätoimenpiteiden ehtoja. Parannetaan	MMM, YM SYKE, MTT, ELY-keskukset, tuottaja- ja neuvontajärjestöt	Kohdentamisen tarpeita arvioidaan ja kohdentamista edistetään mm. maatalouden alueellisella neuvontahankkeella (Huomisen hämäläinen maatila) ja vesistökohtaisilla hankkeilla. Loimijoen monivaikutteisten kosteikkojen yleissuunnitelma valmistuu kahdessa vaiheessa. I osa valmistui 2010 ja ii osa valmistuu lokakuussa 2011.	Hämeen ELY, ProAgria Häme, MTK Häme

erityistukisopimusten vesiensuojelullista kohdentumista.			
Edistetään tilakohtaista neuvontaa ja koulutusta	MMM, YM Tuottaja- ja neuvontajärjestöt, oppilaitokset	Tarjotaan viljelijöille ympäristökoulutusta ja muun koulutuksen ja neuvonnan yhteydessä tehdään myös ympäristöneuvontaa (mm. Huomisen hämäläinen maatila-hanke). Neuvontaa ja koulutusta tarjotaan vesistökohtaisissa vesiensuojeluhankkeissa.	ELY-keskus, ProAgria Häme, MTK Häme , kunnat, kalastusalueet, osakaskunnat, suojeluyhdistykset, yms.
Maatalouden investointitukien suunnittelussa otetaan huomioon myös vesiensuojelun tavoitteet ja ohjataan investointitukia uusiin kotieläintalouden vesiensuojelua edistäviin sekä maan rakenteen parantamiseen tähtääviin toimiin.	MMM YM, ELY-keskukset, tuottajajärjestöt	Toteutetaan mm. alueellinen neuvontahanke (Huomisen Hämäläinen maatila).	Hämeen ELY , ProAgria Häme, MTK Häme
Toteutetaan pohjavesialueiden hydrogeologisia lisätutkimuksia ja rakenneselvityksiä maatalousalueilla.	MMM, YM SYKE, GTK, ELY-keskukset		Hämeen ELY
Vuonna 2014 alkavista uusista maatalouden ympäristötuen vesiensuojelutoimenpiteistä valtaosa kohdennetaan maantieteellisesti ja tilatasolla kaikkein kuormittavimmille peltoalueille ja -lohkoille.	MMM, YM, SYKE, MTT , ELY-keskukset, tuottaja- ja neuvontajärjestöt		Hämeen ELY , ProAgriat, MTK
Selvitetään neuvoston maaseudun kehittämisasetuksen mahdollistaman VPD-tuen (artikla 38) käyttöönottoa 2014 alkavalle ohjelmakaudelle.	MMM, YM SYKE, MTT, ELY-keskukset, tuottaja- ja neuvontajärjestöt		
Uudistetaan ja selkeytetään nykyistä nitraattiasetusta.	YM, MMM SYKE, MTT, ELY-		

	keskukset, tuottaja- ja neuvontajärjestöt		
Otetaan huomioon kansallisen suo- ja turvemaiden strategian linjaukset.	MMM, ELY -keskukset YM, viljelijät, tuottajajärjestöt,		

1.3 Metsätalous

Metsätalous			
Ohjauskeinot	Valmisteluvastuu ja yhteistyötahot valtakunnallisessa toteutusohjelmassa	Alueellisen toteutuksen erityiskysymykset	Valmisteluvastuu ja yhteistyötahot alueellisessa toteutusohjelmassa
Laaditaan ja otetaan käyttöön yhtenäistetty ja päivitetty vesiensuojeluohje metsätalouden ympäristön- ja vesiensuojelussa. Ohjeistus sisältää myös turvemaiden metsänuudistamista sekä kantojen nostoa ja varastointia koskevan vesiensuojeluohjeistuksen.	MMM YM, Kehittämiskeskus Tapio, metsähallitus, METLA, ELY-keskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset, metsäkeskukset, metsänhoitoyhdistykset, MTK, metsänomistajien liitot, metsäyhtiöt, metsätalousalan muut suunnittelijat, metsäpalveluyrittäjät	Metsänomistajien liitto Etelä-Suomella on ”Metsäverkko-hanke”. Tähän osana kuuluu metsänhoitoyhdistysten toimihenkilöiden, metsurien ja urakoitsijoiden koulutus vesiensuojelukysymyksiin koko metsien hoidon ketjussa (hakkuut, hoitotyöt, täydennysojitukset, muokkaukset jne.) Hanke on vuosille 2010- 2013. Koulutus on jo alkanut v. 2011. Lisäksi hankkeessa ovat mukana Metsäkeskus, Metsäpalveluyrittäjät, Metsäkoneyrittäjät, Sahayrittäjät ja Koulutuskeskus Salpaus. Hankkeen koulutus menee läpi koko Metsätalous osion.	Metsänomistajien liitto Etelä-Suomi
Laaditaan ohjeistus / toimintamalli valuma-alueen suunnittelulle mukaan lukien pintavalutusenttien ja kosteikkojen yleissuunnittelun ohjeistuksen laatiminen.	Keski-Suomen ELY-keskus, SYKE YM, MMM, metsäkeskukset, metsähallitus, MTK, metsänomistajien liitot, metsänhoitoyhdistykset,		

	Kehittämiskeskus Tapio, metsäyhtiöt		
Lisätään metsätalouden vesiensuojelun koulutusta ja neuvontaa (tilakohtainen neuvonta, urakoitsijoiden ja suunnittelijoiden koulutus, koulutustilaisuuksien järjestäminen).	MMM, Kehittämiskeskus Tapio ELY-keskukset, metsäkeskukset, metsänhoitoyhdistykset, metsähallitus, MTK, metsänomistajien liitot, metsäyhtiöt	Metsäkeskukset ja metsänhoitoyhdistykset toteuttavat neuvontaa osana muuta neuvontaa. Vesiensuojelu-/kunnostushankkeissa toteutetaan urakoitsijoiden koulutusta käytännön kohteissa. Hämeessä käynnistymässä kuivatusojituksiin liittyvä EU-osarahoitteinen OPET-hanke	Metsäkeskus Häme-Uusimaa, metsänhoitoyhdistykset, Hämeen ELY
Edistetään luonnonhoitohankkeiden vesiensuojeluun kohdistettavaa KEMERA-rahoitusta.	MMM Metsäkeskukset		Metsäkeskus Häme-Uusimaa
Päivitetään sertifiointikriteerit sellaisiksi, että niihin sisällytetään metsätalouden päivitetyn vesiensuojeluohjeen mukaiset toimet.	Metsäsertifiointista vastaavat järjestöt Metsäsertifiointiprosessien osapuolet kuten metsänomistajien organisaatiot, metsäyhtiöt, metsähallitus, kansalaisjärjestöt, yhdistykset, metsätalouden muut toimijat ja sertifiointi- ja akkreditointielimet		
Toteutetaan metsätalouden valtakunnallinen vesistökuormituksen seurantaverkko.	MMM Metsäkeskukset, kehittämiskeskus Tapio, metsähallitus, METLA, SYKE, ELY-keskukset, metsäyhtiöt		
Kehitetään ja otetaan käyttöön valtakunnallinen metsätaloustoimenpiteiden laadunvarmennus- ja omavalvontamalli toimijoille	MMM YM, ELY-keskukset, metsäkeskukset, metsähallitus, metsänhoitoyhdistykset, MTK, metsänomistajien		

	liitot. Kehittämiskeskus Tapio, metsäyhtiöt		
Laaditaan kunnostusojitus-hankkeita varten valtakunnalliset ilmoitus- ja lausuntomenettelyohjeet, joihin sisältyy vesilakiin lisättävä ilmoitusvelvollisuus sekä hallinnollinen menettelymalli uusjakotoimitusta varten.	YM, MMM SYKE, Kehittämiskeskus Tapio, metsäkeskukset, metsähallitus, ELY -keskukset, maanmittauslaitos	Valmistaudutaan uuden vesilain edellyttämien ojitusilmoitusten käsittelyyn siten, että vesistökuormituksen kannalta tärkeät riskit havaitaan mahdollisimman hyvin.	Hämeen ELY
Lisätään valuma-alueen suunnittelua ja laaditaan pintavalutuskenttien ja kosteikkojen yleissuunnitelmia vesiensuojelutoimenpiteiden edistämiseksi erityisesti ongelma-alueilla.	Metsäkeskukset, metsähallitus, metsänhoitoyhdistykset, Kehittämiskeskus Tapio, metsäyhtiöt SYKE, METLA, ELY-keskukset	Metsätalouden vesiensuojelutarpeiden alueellisen kohdentamisen tarkastelu sisällytetään alueelliseen metsäohjelmaan. Vesistökohtaisissa kunnostus-/vesiensuojeluhankkeissa toteutetaan valuma-alueen vesiensuojelusuunnittelua	Metsäkeskus Häme-Uusimaa, Hämeen ELY
Otetaan huomioon kansallisen suo- ja turvemaiden strategian linjaukset.	MMM YM, ELY -keskukset, metsäkeskukset, metsähallitus, metsänhoito-yhdistykset, Kehittämiskeskus Tapio, metsäyhtiöt		

1.4 Vesistöjen kunnostus, rakentaminen ja säännöstely

Vesistöjen kunnostus, rakentaminen ja säännöstely			
Ohjauskeinot	Valmisteluvastuu ja yhteistyötahot valtakunnallisessa toteutusohjelmassa	Alueellisen toteutuksen erityiskysymykset	Valmisteluvastuu ja yhteistyötahot alueellisessa toteutusohjelmassa
Laaditaan kansallinen kalatiestrategia.	MMM YM, yliopistot, energiateollisuus, SYKE, RKTL, ELY-keskukset,	Kansallisen kalatiestrategiaa toteutetaan alueellisesti Hämeen ELY-keskuksen kalataloudellisen kunnostussuunnitelman mukaisesti (sisältää myös muita kunnostuksia kuin kalatiet).	Hämeen ELY, toiminnanharjoittajat , kalavesien

	vapaa-ajan kalastajat, neuvontajärjestöt, kalastusalueet, vesialueen omistajat		omistajat, kalastusalueet
Laaditaan pienvesien ennallistamisohjelma.	YM MMM, SYKE, ELY- keskukset, yliopistot, vesiensuojeluyhdistykset, metsänomistajat, metsäkeskukset, metsähallitus, RKTL, neuvontajärjestöt, kalastusalueet, vesialueen omistajat		
Laaditaan kansallinen vesistöjen kunnostusstrategia.	YM MMM, ELY-keskukset, SYKE, RKTL, vesiensuojelu-yhdistykset, maakuntien liitot, neuvontajärjestöt, kalastusalueet, vesialueen omistajat	Toteutetaan laajasti vesistönkunnostushankkeita kunnostusstrategiaan perustuen. Porvoonjoen yläosan vesistöalueen kunnostus, yleissuunnittelun esiselvitys käynnistyy marraskuussa 2011. Käynnissä ovat mm. <ul style="list-style-type: none"> - Loppijärvi, valuma-aluekunnostusten suunnittelu - Maitiaislahden kunnostussuunnitteluun liittyvät selvitykset, Heinola - Vanajaveden säännöstelyn aiheuttamien haittojen kompensointi, rantojen kunnostustarveselvitys - Päijänteen, Konniveden ja Ruotsalaisen rantojen kunnostustarveselvityksen niitot ja ruoppaukset (useita kohteita) - Janakkalan Sääjärvenojan patojen muutostyöt (myös kalatiet) - Orimattilan Hakoisten padon muuttaminen (myös kalatie) - Sysmän Huitilanjoen kunnostussuunnitelma - Heinolan Voudinlahden ruoppaussuunnitelma - Hämeenlinnan ja Hattulan Äimjärven veden virtauksen parantaminen, suunnitteluhanke - Äimjärven valuma-aluekunnostusten suunnittelu 	ELY-keskus, kunnat, vesialueen omistajat, kalastusalueet, vesiensuojeluyhdistykset, kansalaisyhdistykset

		Annetaan neuvonta-apua omatoimisen vesistökuunnostuksen toteuttamiseen.	
Turvataan olemassa oleva vesistökuunnostusten rahoitus ja otetaan käyttöön uusia kumppanuuksia ja toimintamalleja sekä menettelyjä rahoituspohjan laajentamiseksi.	YM, MMM SYKE, ELY-keskukset, maakuntien liitot, vesiensuojeluyhdistykset, järvien hoitoyhdistykset, säätiöt, vesialueen omistajat	Suunnataan kuunnostuksiin kansallista rahoitusta, EAKR-rahoitusta ja Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman rahoitusta Hämeen EU-osarahoitteisia hankkeita: <i>Luoteis-Tammelan vesistöjen kuunnostus ja vedenkorkeuden noston suunnittelu , Tammelan Pyhäjärven ja Kuivajärven vesiväyläyhteyden avaaminen , Pohjois-Tammelan vesistöjen vesitalouden hallinta ja virkistyskäyttömahdollisuuksien parantaminen Kaukjärvi kirkkaammaksi ja Mustialanlammille happea!</i> Jatketaan aktiivista yhteistyötä mm. Vesijärvisäätiön ja Vanajavesikeskuksen kanssa.	ELY-keskus , kunnat, vesistöjen omistajat ja käyttäjät, Vesijärvisäätiö, Vanajavesikeskus
Kehitetään järvisäännöstelyjen käytäntöjä.	MMM , ELY-keskukset, SYKE, YM, energiateollisuus, vesialueen omistajat, kunnat, maakuntien liitot, neuvontajärjestöt, kalastusalueet	Hämeen ELY-keskuksen säännöstelyselvitys valmistuu v. 2011. Lahden Alasenjärven ja Nastolan Sylvöjärven välisen järviketjun vedenpinnan korkeuksien ja virtaamien nykytila, kehittämistarve ja -mahdollisuudet, selvityshanke, valmistuu 11/2011. Säännöstelyn kehittämisselvitys tekeillä Alajoen ja Räikälänjoen välille (2012?), Hämeenlinna, Janakkala	
Selkeytetään pienruoppausten ohjeistusta ja yhtenäistetään käytäntöjä.	YM, ELY-keskukset, AVI:t, kunnat MMM, Suomen Maanrakennusliitto		
Rakentamisessa otetaan huomioon vesien ekologisen tilan ja luonnon monimuotoisuuden tavoitteet.	MMM YM, ELY-keskukset, AVI:t, SYKE		
Pyritään kehittämään vesilain mukaisten lupavelvoitteiden joustavuutta ja	MMM, ELY-keskukset, AVI:t		

tarkistamismahdollisuuksia vesienhoidon tavoitteiden saavuttamiseksi.	YM, AVI:t, ELY -keskukset, toiminnanharjoittajat, osakaskunnat, kalastusalueet, RKTL		
Selvitetään arvokkaiden vesi- ja rantaluontotyyppien suojelua koskevien säädösten tarkistamistarvetta luonnonsuojelu-, vesi- ja metsälainsäädäntöä kehitettäessä.	YM MMM, AVI:t, ELY -keskukset, metsähallitus, SYKE, Metsäkeskukset, Metsähallitus, Metsänhoito-yhdistykset, METLA		
Parannetaan edellytyksiä tulvavesien pidättämishankkeiden toteuttamiseen tulvariskien hallintaa sekä maankäyttöä kehitettäessä ottaen huomioon ekologisen tilan ja luonnon monimuotoisuuden tavoitteet.	MMM, YM ELY -keskukset, maakuntaliitot, SYKE		
Tehdään valuma-alueen kokonaistarkasteluun perustuvia alueellisia kunnostussuunnitelmia ja valitaan alueelliset kunnostuksen kärkihankkeet.	YM ELY -keskukset, vesiensuojeluyhdistykset	Porvoonjoen yläosan ja Palojoen kunnostus, yleissuunnittelu	
Kehitetään kunnostusmenetelmiä ja eri menetelmien vaikuttavuuden, tehokkuuden ja pysyvyyden seuranta.	SYKE ELY -keskukset, yliopistot, vesiensuojeluyhdistykset, säätiöt, jokineuvottelukunnat, kunnat		
Selvitetään sisäisen kuormituksen prosesseja ja vähentämistoimenpiteitä.	SYKE Yliopistot, RKTL, ELY -keskukset, SVYL		

1.5 Pohjavedet

Pohjavedet			
Ohjauskeinot	Valmisteluvastuu ja yhteistyötahot valtakunnallisessa toteutusohjelmassa	Alueellisen toteutuksen erityiskysymykset	Valmisteluvastuu ja yhteistyötahot alueellisessa toteutusohjelmassa
Toteutetaan pohjavesialueiden hydrogeologisia tutkimuksia	MMM, YM, ELY -keskukset, SYKE, GTK Kunnat, vesihuoltolaitokset, Kuntaliitto	Hydrogeologisia rakenneselvityksiä toteutettu ja toteutetaan yhteistyöhankkeina (esim. Kerälänharju Hattulassa) sekä EAKR-rahoituksella: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Heinolan pv-alueet</i> - <i>Pohjavesialueiden rakenne- ja pohjavesiselvitys; Forssa, Jokioinen ja Humppila</i> <p>ELY-keskus osallistuu GTK:n vetovastuulla oleviin RASTAS (Raakaveden saannin turvaaminen strategisesti merkittävillä pohjavesialueilla)- ja POSKI (Pohjaveden suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen)-hankkeisiin.</p> <p>Haettu LIFE+ -rahoitusta mm. rakenneselvityksiin (esim. Sikosuo Orimattilassa).</p>	Hämeen ELY, kunnat, vesihuoltolaitokset, GTK Päijät-Hämeen liitto
Laaditaan ja päivitetään pohjavesien suojelusuunnitelmia.	YM, ELY -keskukset, kunnat MMM, ELY -keskukset, Kuntaliitto, VVY, MTK, MOL, maakuntien liitot, kunnat, toiminnanharjoittajat, vesiensuojeluyhdistykset, vesihuoltolaitokset, Valvira	Pohjavesialueiden suojelusuunnitelmia laaditaan ja päivitetään (esim. Lahden seutu). Perustetaan seurantaryhmiä (esim. Asikkala ja Padasjoki).	Kunnat, vesihuoltolaitokset, Hämeen ELY
Edistetään pilaantuneiden alueiden ja pohjaveden kunnostustarpeen arviointia sekä alueiden kunnostamista.	YM SYKE, ELY -keskukset, VM, Kuntaliitto, teollisuus, toiminnanharjoittajat	Priorisoidaan kunnostettavat kohteet pohjavesialueita painottaen ja käytetään monipuolisesti valvonnallisia keinoja ja rajoitusta kunnostamisen edistämiseksi	Hämeen ELY kunnat, toiminnanharjoittajat
Tarkistetaan vedenottamoiden	YM	Hevossaaren pv-alueen rajauserämuutoksen myötä	Heinolan

suoja-alueita ja suoja- aluemääräyksiä.	MMM ja SYKE ELY-keskukset, vesihuoltolaitokset, kunnat, AVI:t, Kuntaliitto, MTK, Valvira	vedenottamon suoja-alue tarkistetaan.	vesihuoltolaitos
Edistetään pohjaveden suojelua maankäytön suunnittelulla sekä neuvonnan ja koulutuksen avulla.	YM, SYKE Maakuntien liitot, ELY -keskukset, kunnat, SYKE, MTK, vesihuoltolaitokset, Kuntaliitto MOL,	Pohjavesiasiantuntijan mukanaolo pohjavesialueille sijoittuvissa kaavaprosesseissa. Hämeen ELY-keskus toimii vastuullisena hankkeessa: Selvitys pohjavesialueiden rajaamisenmenettelystä (valmistui vuonna 2010).	Kunnat, maakunnalliset liitot, Hämeen ELY
Kartoitetaan ja vähennetään liikenteen aiheuttamia pohjavesiriskejä.	LVM YM, Liikennevirasto, SYKE, ELY -keskukset, Kuntaliitto, maakuntien liitot	Pohjavesisuojausjauksia rakennetaan Hämeessä käynnissä olevien tiehankkeiden yhteydessä (VT 3 ja 10 Hattelmalassa).	Hämeen ELY/L- vastuualue
Edistetään vanhojen maa- ainestenottoalueiden kunnostamista sekä kalliokiviaineksen ja korvaavien ainesten käyttöä.	YM ELY -keskukset, kunnat, Kuntaliitto, GTK, maakuntien liitot	ELY-keskus osallistuu GTK:n vetovastuulla olevaan POSKI (Pohjaveden suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen)- hankkeeseen. ELY-keskus osallistuu Suomen ympäristökeskuksen vetämään SOKKA- (Sorannottoalueiden jälkikunnostus) hankkeeseen.	Päijät-Hämeen liitto, GTK, kunnat, Hämeen ELY, kiviainestuottajat
Selvitetään lainsäädännön muutostarpeet pohjavesialueiden kartoitukseen ja luokitukseen sekä suojelusuunnitelmien rooliin liittyen ja raakaveden tarkkailuvelvoitteet.	YM, MMM, STM ELY-keskukset ja AVI:t, Kuntaliitto, kunnat, vesihuoltolaitokset, MTK		
		Pohjavesien seurantojen kokonaiskuva ja kattavuus on osittain puutteellista ja tieto on hajallaan ELYssä ja kunnissa. Perustettu uusi pohjaveden seuranta-asema Sysmän Soukanharjulle. Tiedon hallintaa ja jakamista on systematisoitava.	Hämeen ELY, kunnat, vesihuoltolaitokset

1.6 Teollisuus ja yritystoiminta

Kommentti/Kati Manskinen: Taulukossa esitetyt teollisuuden ja yritystoiminnan ohjauskeinot ovat asialliset ja soveltuvat hyvin teollisuuden ja yritystoiminnan ohjauskeinoiksi. Mielestämme on positiivista, että kehitetään tiedonvaihtoa parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta, yhteistyötä sekä yhtenäistetään toimintatapoja. Vesiympäristölle haitallisten aineiden tunnistaminen ja vähentäminen vaatii erityisasiantuntemusta, johon toivotaan tarvittaessa ELY-keskukselta ohjausta ja neuvontaa.

Teollisuus ja yritystoiminta			
Ohjauskeinot	Valmisteluvastuu ja yhteistyötahot valtakunnallisessa toteutusohjelmassa	Alueellisen toteutuksen erityiskysymykset	Valmisteluvastuu ja yhteistyötahot alueellisessa toteutusohjelmassa
Laaditaan riskienhallintasuunnitelmia onnettomuus- ja häiriötilanteiden varalle sekä kehitetään ympäristöriskien hallintaa erityisesti pienille ja keskisuurille teollisuusyrityksille.	Toiminnanharjoittajat, YM, TUKES EK, PK-sektorin etujärjestöt, ELY -keskukset, AVI:t, STUK, SYKE		Toiminnanharjoittajat
Tunnistetaan vesiympäristölle haitallisten aineiden päästöt ja vähennetään niitä ympäristölupamenettelyn avulla.	Toiminnanharjoittajat, AVI:t, ELY -keskukset YM, EK, SYKE		Toiminnanharjoittajat ELY-keskukselta toivotaan tarpeen mukaan asiantuntevaa ohjausta ja neuvontaa tässä asiassa
Kehitetään tiedonvaihtoa parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta.	SYKE, YM EK, toiminnanharjoittajat, ELY -keskukset, AVI:t, TUKES, (Valvira, THL, Työterveyslaitos)		
Kehitetään työterveydestä,	YM, STM, ELY -		

kemikaaliturvallisuudesta, ja ympäristönsuojelusta sekä ympäristöterveysuojelusta vastaavien valvontaviranomaisten yhteistyötä ja yhtenäistetään menettelytapoja.	keskukset, AVI:t, TUKES, Työterveyslaitos, STUK, Valvira EK, toiminnanharjoittajat, SYKE		
---	--	--	--

1.7 Kalankasvatus

Kalankasvatus			
Ohjauskeinot	Valmisteluvastuu ja yhteistyötahot valtakunnallisessa toteutusohjelmassa	Alueellisen toteutuksen erityiskysymykset	Valmisteluvastuu ja yhteistyötahot alueellisessa toteutusohjelmassa
Laaditaan kalankasvatuksen sijainninohjaussuunnitelmat	MMM, ELY-keskukset YM, RKTL, kalankasvattajat, maakuntien liitot, metsähallitus	Kanta-Hämeen ja Päijät-Hämeen (sekä Pirkanmaan) alueille laadittu vesiviljelyn sijainninohjaussuunnitelmasta luonnos, jossa otetaan kantaa mm. kalankasvatuksen sijoittumiseen vesialueiden sietokyvyn kannalta.	ELY-keskus
Edistetään matalafosforisen kuivarehun ja Itämeren kalasta tehdyn kuivarehun käyttöä.	Kalankasvattajat, MMM AVI:t, ELY-keskukset, RKTL, Suomen kalankasvattajaliitto ry		
Päivitetään kalankasvatuksen ympäristösuojeluohje.	YM MMM, AVI:t, ELY-keskukset, RKTL, Suomen kalankasvattajaliitto ry		
Yhteen sovitetaan kansallisen vesiviljelyohjelman 2015 ja vesienhoitosuunnitelmien toimeenpano.	MMM, YM ELY-keskukset, kalankasvattajat, RKTL	Toteutuu pääosin sijainninohjaussuunnitelman toimeenpanon yhteydessä sekä osin rahoitustuella.	
Tutkitaan kalankasvattamoilla käytettäviä rehuja ja ruokinta-	MMM RKTL, Rehuteollisuus,		

menetelmiä sekä kehitetään niitä ympäristöä vähemmän kuormittaviksi.	YM, kalankasvattajat, yliopistot		
Kehitetään ja otetaan käyttöön vesiensuojelua edistäviä laitostyyppisiä ja jätevesien käsittelymenetelmiä.	MMM YM, ELY-keskukset, AVI:t, RKTL, kalankasvattajat, yliopistot		

1.8 Turvetuotanto

Turvetuotanto			
Ohjauskeinot	Valmisteluvastuu ja yhteistyötahot valtakunnallisessa toteutusohjelmassa	Alueellisen toteutuksen erityiskysymykset	Valmisteluvastuu ja yhteistyötahot alueellisessa toteutusohjelmassa
Ohjataan uusi turvetuotanto jo ojitetuille tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneille alueille niin, että turvetuotannosta on mahdollisimman vähän haittaa vesien tilalle, pohjavesille sekä luonnon monimuotoisuudelle.	YM, AVI:t, ELY -keskukset, maakuntien liitot, kunnat Turvetuottajat, GTK, TEM, yliopistot ja muut tutkimuslaitokset	Uusien tuotantoalueiden sijoittumisen edellytykset tulisi tarkastella maakuntakaavoissa.	Maakuntaliitot, Hämeen ELY
Vähennetään turvetuotannon vesistövaikutuksia valuma-aluekohtaisella suunnittelulla.	Maakuntien liitot, YM ELY -keskukset, SYKE, tutkimuslaitokset, turvetuottajat		
Otetaan huomioon kansallisen suo- ja turvemaiden strategian linjaukset.	ELY -keskukset, AVI:t, Maakuntien liitot GTK, TEM, YM, turvetuottajat		
Kehitetään uusia ja erityisesti ympärivuotisesti toimivia vesiensuojelumenetelmiä.	Turvetuottajat, YM, Keski-Suomen ELY-keskus, SYKE TEM, muut tutkimus-laitokset, VTT,		

	TEKES, yliopistot		
--	-------------------	--	--